DE CHRISTI DOMINI CRVCIATIBVS ORATIO

DIE PARASCEVES
In Sacello Pontificio Vaticano
AD SS. D. N.
INNOCENTIVM X.
Habita à Ferdinando Ximenes è Soc. Iesu.

ROMÆ, Typis Hæredum Corbelletti. 1647.
Superiorum Permissu.

AMICO LECTORIS.

COmpendiaria hæc Dominicæ Paſsionis hiſtoria, vt oculorum tribunal declinaret, calamum refugiebat, ac prælum: ſed quando auribus excipi contigit innocentibus: veluti quandam induerit innocentiam, oculos etiam ſperat innocentes. Prodit ergo tibi

vni (Amice Lector) inſcripta; quem vnum, dum ſibi iudicem eligit, optat patronum. Si tibi aliquid ex hiſtoria curſim, ac nimis ieiune dictum occurrerit. Caue, ne ſacros accuſes Hiſtoricos, qui ſingulos Chriſti Domini cruciatus haud æquè fusè, copioſèque ſcripſerunt. Vale.

ORATIO.

EN tandem B. P. impleta, heu nimis impiè! humanorum criminum vota. Christus Dominus beneficentissimus hominum parens, ab ingratissimis filijs vnicè expetitus in mortem, mortuus est. Et vtinam mortuus; sed, exquisitis vndique pœnis vsque ad horrorem naturæ, imò ad ipsiusmet furoris nauseam, atrociter dilaceratus, ac noua semper in vulnera rediuiuus, plurimâ tandem cæde confectus est. Execrandæ crudelitatis seriem cùm longius, quàm à

Gethſemani,vbi Saluator noſter pœnarum ſuarum tyrocinium poſuit, repetenda non ſit, quàm breuiſſimè expono.

Nactus igitur oportuna placidæ noctis ſilentia, in ſuburbanum viridarium, ipſa loci amœnitate ſecuram quietem pollicente, ſibi, ac Deo vacaturus de more ſeceſſerat; ſed repentinus conſpirantium affectionum tumultus omnem latè animum terrore, mœſtitia, tædioque compleuit. quilibet frutex ſubita pauoris cultura in Crucem adoleuerat. non aſpis, aut baſiliſcus; roſa timebatur, ac lilium; quæ ſibi imaginaria in monſtra horror verè monſtruoſus deturpauerat. Vſque adeò mortalibus inter lacrymas natis ſinceræ nullæ ſunt voluptates; vt vel inter maiora irritamenta lætitiæ eſſe non liceat ſine lacrymis. Quamquam ſublimiori fortaſſe, aut diuinitatis Sacramento, aut certè documento mortalitatis factum arbitror, vt ibi primas Chriſti dolor radices ageret, vbi in ipſa hortorum amœnitate florumquè delicijs, maxima doloris obliuio germinabat; vt enim nobis deliciarum tam

cupidis tanti doloris ſenſus in amoribus eſſet, eſſe debuit dolor in delicijs. Interea vehementiori curarum æſtu agitatus, eò acerbitatis animi ſenſus excreuit, vt diſruptis vſquequaquè venarum obijcibus toto è corpore cruorem profuderit. Supremus enim nunquam eſt ſine vulnere cruciatus; cruentaquè in purpura ſuperbire debet dolor, ſi regius eſt. Ergo in horto Gethſemano cùm Chriſtus Dominus ſecreto, intimoquè animi cruciatu ſponte Cruci præluderet; & morienti quàm viuenti propior, vicinæ morti malè iam viuus aſſueſceret, adfuit poſt acceptam ſceleris mercedem Iudas Iſcàriotes, pactum Magiſtri ſui ſanguinem fide perfidà traditurus. Sed quia nefariæ proditionis turpitudinem, vel ipſa Iudæ mortalium ſceleſtiſſimi facies refugiebat; nequiſſimus proditor, cui licet cordis nulla penitus cura eſſet, ſumma tamen erat frontis ſollicitudo; totus ad amorem compoſitus, quam è corde exterminauerat, impudenter affectabat in vultu beneuolentiam: & quando in amantem ſæuien-

dum erat, virulentam, ac plusquam viperinam rabiem in amicos amplexus, in mollissima verba, in lacrymas, quis crederet? in oscula atroci crudelitatis industria elaborauit. Tunc profectò amplius non fuit, quod Mauritanis hortis fabulosum anguem inuiderent Hesperides Palæstinæ. Habuit Gethsemani Draconem suũ non dente, aut oculo, sed osculo venena inhalantem, illoque hoc saltem nomine nocentiorem, quòd, cùm vterque auri excubijs fuerit destinatus, Iudas ex custode
Ioan. 12. fur, ac prædo auaritiam custodiuit magis, quam fidem; donec pecuniæ libido latrocinijs inexpleta in sordidam tandem alieni Sanguinis mercaturam degenerauit. Nimirum cui aurum in votis, & lucrum pro Numine: quodlibet sacrilegium, si quæstuosum, sacrificium est. Ad huius osculi classicum irruunt cohortes coniuratæ, vnaquè cum satellitibus conspirant Sacerdotes, dispari quidem opere, sed scelere pari. Vincitur innocens Iesus, raptatur, proteritur, ad suæ gentis tribunalia sistitur, vni sibi profusæ in immeritos bene-

nefi-

neficentiæ reus, &, quia criminum vindex, criminosus. Reliqua nocte, donec diluceret, ludibrijs, pugnis, alapis, tanta impietatis licentia, tanta militum impudentia insanitum est, vt vltra ludi fines se non progressum arbitraretur, quicunque citrà mortem sæuiret. Verùm qui nocte Iudæorum in atrio ad immanem voluptatem luserat furor, mane facto rem seria crudelitate agere cœpit in prætorio Romanorum. Quis hoc loco malignum Hebræorum ingenium amariori animi sensu non indignetur? quibus parum fuerat in propria venientem per summam inurbanitatem olim non recepisse; nisi etiam proximè discessurum inhumaniter cepissent in agro; turpiter excepissent in aula; vt adeò indigne à suis exceptus, habitusquè, inde etiam turpiùs eijceretur ad exteros. Apud Romanum Præsidem capitalis quæstio constituitur: hic ad Herodem reijcit causam, quæ rursus ad Pilatum deuoluitur; nec tamen tot, ac toties repetitis accusationibus aliud crimen deprehendi potuit, nisi calumniosa accusato- *Ioan. 1.*

rum.

rum criminatio. Mitissimus enim Dominus vbique innocens, quiâ vbique Iesus. At heu miseras innocentiæ vices! cui post dilutas miro silentio inimicorum calumnias, adhuc timendus superest amici Iudicis timor, nec immerito; nam iudice metu nocens est quicumque non audax. Igitur Pilatus ex optimo teste pessimus repente Iudex, quem summo iure asserit innocentem, summa simul iniuria sicario æquiparat nocentissimo. imô ne pessimus quidem iudex, sed præ nimio metu demente simul, ac potestate deiectus, optione facta ius omne accusatoribus delegat iterum ex Iudice reus. Quarê cum iudicium à Prætorio delatum esset ad triuium, causaquè clamoribus ageretur, actum omninô de silentio fuit: timidus enim Præses ingeniosam ratus misericordiam, si Christo mortalium vitam sua morte redempturo, fustuario crucem, & sanguine vitam redimeret: iussit nudum, ac saxeæ columnæ religatum flagris, verberibusquè discindi. O caput stolidissimê efferatum! quò tandem tua se immanitas

tas prouehet, si tibi misericordiam efferare, misericordia est? Illico prosiliunt scelesti virgatores, alienæ vitæ periculo facturus suæ quisquè periculum crudelitatis. Cæditur, discerpitur, dilaceratur, totusquè in cruorem exprimitur regius ille flos, virgineo purioris numinis sanguine purpuratus. Sed illud sanê diuinæ patientiæ prodigium fuit, quòd Dominus seruata viscerum mollitudine, itâ in angularem lapidem obduruerit, vt non modo petra esset Christus, sed esset simul & Christus, & Petra; è qua, sicut olim sitiens populus gemina percussione aquarum venas eliquauit; itâ nequitiæ caligine obcœcatus iteratis ictibus abstrusum venis vnà cum sanguine incendium charitatis excuderet; Imô genus omne humanum veteri aquæ, & ignis interdicto abolito per aquam, ignemque meliorem, hoc est per vnum Christum in vnicum salutis refrigerium educeretur. Quàm libenter in huius dehiscentis Petræ siue foraminibus, siue cauernis exangui cum Domino exanguis etiam deficeret oratio mea;

Paul. ad Eph. 2. Cor. 10. num. 11.

Psal. 65.

Cant. 2.

mea, nisi importunis spinarum aculeis
Psal. 51. excitata, & ab eadem petra, vnde omnes
nos excisi misericorditer sumus violenter
auulsa, ad metam crucis per noua pœnarum genera præceps quasi calcaribus ageretur.
Psal. 128. retur. Innocens illa caro adeò alte arata,
nouata, totiesque non tam verberum,
Psal. 27. quàm criminum vomere iterata refloruerat tandem in rosas, cruentas quidem;
sed, quiâ sine spinis, diuinæ indices charitatis: quæ nec vulnerata edoceri potuit vulnerare. Cùm ecce tibi ferox Iudæorum sæuitia, hanc diuini amoris suauitatem non ferens, nec rosas ferre potuit sine spinis: quin imo inuerso humanitatis, naturæquè ordine, spinarum diademate sanguinem illum coronat, qui hominum spinas rosarum more coronaturus eruperat. Iocularis purpura, sceptrum arundineum, scurrile obsequium ad commouendos petulantis vulgi cachinnos excogitata, attentiori speculatu recogitanda hìc essent; vt ludicra illa supellex humani inanitatem dominatus ad probrosum ambitionis nostræ ludibriū exprobraret.

sed

ſed in Caluariæ cliuum raptato cum Domino tanta rapimur celeritate, vt nec ruentis ſub Cruce Saluatoris in cœno, ac puluere defixa veſtigia oculis, ne dum oſculis luſtrare concedatur. Bene tamen eſt; in Caluarium enim, vt infandi parricidij extrema auidiùs exciperet, quadam anticipatione doloris veſtra me iam dudum pietas curioſa præuertit. Vtinam Carnifices, clauos, crucem, plagas, cruorem, ſitim, cædem; vno verbo ſupremos corporis, animique cruciatus ſuprema ſaltem liceret oratione percurrere. Vtinam ſuis pendentem è vulneribus Redemptorem propiùs daretur inſpicere; vt ab iiſdem nos etiam vulneribus humano generi pacem loquentibus, vel attoniti penderemus, vel liquidiſſimam, diuinoquè cum ſanguine profluam hauriremus charitatem. Sed nos miſeros! quos ad repentinum ipſa in meridie lucis defectum; ad ſubitum, ſiue rerum omnium in parricidij vltione tumultum, ſiue naturæ authori ſuo commorientis excidium; horror habuit adeô vehemens, vt vix aliud quidpiam

Pſal. 84.

Iſaia 12.

piam

piam recensere distinctius possimus; nisi quòd Christus Dominus, postquam admirabili erga Matrem, Discipulum, latronem, interfectores ipsos solicitudine docuerit, se nobis mori, non sibi; quin potius sibi moriens, inclinato capite, nostræ saluti nunquam moriturus expirauit. Sed quia osculorum tela, etsi in vultum directa, in cor tamen collineant: cædes ab osculo cœpta debuit tandem vulnere cordis absolui. Nobis autem apertum exhibens cor; & lacrymarum fontem, & charitatis tribunal vno hoc vulnere misericors Iesus patefecit, vt nos tanti sceleris amore iudice absoluendos intelligeremus; sed non sine lacrymis. Quòd enim consumpti penitùs non simus, Domini profecto misericordiæ fuit, quæ nos mortuo Iesu commori noluit, vt superstites viueremus dolori, cui ne parceret, pepercit vitæ. Lacrymandum igitur, vt viuamus; ideoque viuendum, vt iugiter lacrymemur.

Thren. 3.

LAVS DEO.